

Ministerstvo školstva Slovenskej republiky

D O P R A V N Á V Ý C H O V A

pre 1. – 9. ročník základnej školy

nadpredmetové učebné osnovy

Učebné osnovy zostavil: PaedDr. Ján Ladányi, PaedDr. Ingrid Alföldyová, ŠPÚ

Bratislava

Schválilo Ministerstvo školstva Slovenskej republiky dňa 13. 7. 2007 rozhodnutím číslo

CD-2007-13342/27070-1:091 s platnosťou od 1. septembra 2007

1. Charakteristika predmetu

Milióny ľudí sú deň čo deň účastníkmi cestnej premávky. Pri ceste do práce, do školy, na nákupy, ako aj pri ceste za akýmkoľvek osobnými záujmami sa každý z nás stáva účastníkom cestnej premávky či už ako chodec, cyklista, cestujúci v prostriedkoch hromadnej prepravy, vodič motorového vozidla a pod. Doprava je neodmysliteľnou súčasťou života každého človeka.

Okrem pozitívnych stránok, ktoré so sebou doprava prináša, najmä v zmysle uspokojovania materiálnych a kultúrnych potrieb človeka, má doprava a motorizmus aj veľa záporných stránok. Jednou z najzávažnejších negatívnych stránok od samých začiatkov vzniku automobilizmu až po dnešok to boli a sú dopravné nehody. S rozvojom motorizmu sa ich počet zvyšuje. Pri dopravných nehodách dochádza k stratám na životoch, k ťažkým úrazom, často s trvalými následkami. Neúmerne je počet dopravných nehôd, ktorých účastníkmi sú deti v mladšom a staršom školskom veku.

Akýkoľvek druh pohybu v cestnej premávke je nemysliteľný bez adekvátneho poznania a rešpektovania pravidiel cestnej premávky, teda platných všeobecne záväzných právnych predpisov pre túto oblasť, učebný predmet a nepriamo celá vzdelávacia sústava pripravuje ľudí na život v premávke na pozemných komunikáciách. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že škola je základnou a najdôležitejšou zložkou tohto systému. Základné vedomosti, zručnosti a návyky zamerané na bezpečné správanie sa v rôznych dopravných situáciách získavajú deti najmä prostredníctvom školy.

Učivo predmetu Dopravná výchova je povinnou súčasťou výchovy a vzdelávania žiakov základných škôl. Svojim špecifickým obsahom a zameraním cieľavedome pôsobí na mravné, intelektuálne, fyzické a psychické vlastnosti žiakov. Úlohou dopravnej výchovy v školách je postupne pripraviť deti na samostatný pohyb v cestnej premávke - ako chodcov alebo cyklistov - pričom je potrebné mať na zreteli aj aspekt výchovy budúcich vodičov motorových vozidiel. Realizácia učebnej činnosti sa uskutočňuje v objekte školy, na detských dopravných ihriskách (ďalej len DDI) alebo v bezpečných priestoroch v okolí školy.

Vekové kategórie žiakov a zameranie:

- 1) Od 6 do 9 rokov: problematika chodca, problematika cyklistu začiatníka (1. - 3. ročník základnej školy),*
- 2) 10 rokov: problematika cyklistu, taktika, hodnoty a postoje účastníka cestnej premávky – (4. ročník základnej školy),*

3) *od 11 do 15 rokov: problematika cyklistu, taktika bezpečného správania a jednania, podmienky premávky na cestách, technické podmienky premávky vozidiel a hodnoty a postoje účastníka cestnej premávky,*

1. stupeň ZŠ

a) *1.- 3. ročník (6 - 9 rokov - chodec)*

b) *4. ročník (10 rokov - cyklista)*

2. stupeň ZŠ

5. – 9. ročník (11 – 15 rokov)

2. Ciele dopravnej výchovy v základnej škole

Ciele dopravnej výchovy na ZŠ sú zamerané na všetky tri oblasti osobnosti žiaka, na oblasť kognitívnu, afektívnu a psychomotorickú. Je prirodzené, že nie pri každej téme sú v rovnakej miere rozvíjané všetky tri zložky osobnosti žiaka. Vyučujúci má dbať o to, aby na úkor osvojenia jednotlivých faktov a zručností nezanedbal rozvíjanie osobnosti žiaka z tejto oblasti do takej miery, ako ho umožňujú jeho osobné dispozície, vek, fyzická vyspelosť, atď.

Ciele sú zostavené v zmysle týchto kritérií :

- a) Pochopiť funkcie dopravy ako riadeného systému vymedzeného všeobecne záväznými právnymi predpismi,
- b) formovať mravné vedomie a správanie sa v zmysle morálnej a právnej zodpovednosti pri chôdzi a jazde v cestnej premávke,
- c) osvojiť si zásady bezpečného správania sa v cestnej premávke podľa všeobecne záväzných právnych predpisov, ako chodec, cyklista, cestujúci (spolujazdec),
- d) naučiť deti pozorovať svoje okolie, vyhodnocovať situáciu z hľadiska bezpečnosti a aplikovať návyky bezpečného správania sa v cestnej premávke v praktickom živote,
- e) zvládnuť techniku chôdze a jazdy na bicykli,
- f) zvládnuť základné taktické prvky chôdze a jazdy v cestnej premávke,
- g) pochopiť význam technického stavu a údržby vozidiel pre bezpečnú jazdu v cestnej premávke a prakticky zvládnuť základné úlohy údržby bicykla,
- h) uvedomiť si význam technických podmienok dopravy a zariadení ovplyvňujúcich bezpečnosť cestnej premávky,

- i) pochopiť význam komunikácie a kooperácie medzi účastníkmi cestnej premávky, naučiť sa predvídať potenciálne riziká vyplývajúce z povahy vozovky, dopravnej situácie a správania sa iných účastníkov cestnej premávky, učiť sa predvídať a reagovať na chyby druhých,
- j) pochopiť význam a úlohy policajtov pre bezpečnú a plynulú premávku na cestách,
- k) osvojiť si zásady, ale aj zručnosti a návyky súvisiace s poskytovaním prvej pomoci zranenej osobe pri dopravnej nehode,
- l) osvojiť si základné zručnosti a zásady správania sa pri dopravnej nehode.

V priebehu vyučovania je potrebné vytvárať tieto kompetencie:

1. Poznať dopravné značky a riadiť sa podľa nich.
2. Bezpečne chodiť po chodníku a po ceste.
3. Brať ohľad na ostatných účastníkov cestnej premávky.
4. Kultúrne sa správať na cestách a v dopravných prostriedkoch.
5. Zavolať alebo poskytnúť pomoc pri dopravnej nehode.
6. Schopnosť pozorovať svoje okolie a vyhodnocovať ho z hľadiska bezpečnosti.
7. Ovládať bezpečnú jazdu na bicykli.

Výsledkom výchovy a vzdelávania v oblasti bezpečnosti v cestnej premávke je okrem osvojenia si rôznych poznatkov a pravidiel cestnej premávky aj nadobudnutie konkrétnych zručností, ale aj návodov na riešenie určitých dopravných situácií. Z uvedeného dôvodu obsah vzdelávania členíme do nasledovných oblastí a veku primerane ho spracovávame pre jednotlivé kategórie žiakov.

3. Obsah tematických celkov v 1. až 9. ročníku základnej školy

3.1. Teoretické znalosti pravidiel cestnej premávky

3.2. Dopravné značky a zariadenia

3.3. Praktické cvičenia

3.4. Taktika bezpečného správania a jednania pri chôdzi

3.5. Podmienky premávky na cestách

3.6. Technické podmienky prevádzky dopravných prostriedkov

1.ročník

6 hodín ročne (Prvouka 2h, Didaktické hry 1h, DDI 3 h)

3.1. Teoretické znalosti pravidiel cestnej premávky

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
<p>Kultúrne správanie sa na chodníku. Dbáť o čistotu chodníkov.</p> <p>Pozorne sa správať voči iným chodcom.</p> <p>Viesť žiakov k disciplinovanému a bezpečnému pohybu po chodníku, v obytnej a pešej zóne, pri prechádzaní cez cestu a križovatku.</p>	<p>Chôdza po chodníku – chôdza po pravej strane chodníka; vyhýbanie vpravo; prechádzanie vľavo; plynulá premávka po chodníku (napr. nezdržovanie ostatných chodcov vytváraním skupiniek); sústavné (alebo neustále) sledovanie premávky (nebezpečenstvo hroziace z vozovky, z prejazdov, z parkoviska, správanie sa v obytnej a pešej zóne, použitie chodníka vedeného iba po jednej strane ulice.</p> <p>Prechádzanie cez cestu a križovatku - pravidlá prechádzania cez cestu, svetelné signály bezpečné prechádzanie cez križovatku (cestu) riadenú svetelnou signalizáciou; Pohyb na bicykli – samostatný pohyb na bicykli v obytnej zóne, bezpečná jazda na bicykli v obytnej zóne.</p>	<p>Žiaci rozlišujú vozovku a chodník. Vedia, čo je križovatka, ako sa prechádza, poznajú význam svetelných znamení a správne na ne reagujú. Poznajú najbezpečnejšiu cestu z domu do školy.</p> <p>Poznajú nebezpečenstvo vybiehania na cestu (s poza stojaceho auta, autobusu, električky atď.).</p>

3.2. Dopravné značky a zariadenia

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
<p>Žiak chápe zmysel svetelných signálov a vie sa</p>	<p>Rozdelenie podľa významu</p> <p>Výstražné: Pozor deti.</p>	<p>Žiaci poznajú najdôležitejšie dopravné značky pre chodcov</p>

nimi samostatne riadiť. Pozná a rešpektuje vybrané dopravné značky.	<p>Zákazové: Zákaz vstupu chodcov.</p> <p>Príkazové: Cestička pre chodcov, Iný príkaz (s nápisom na značke Prejdi na druhú stranu a podobne).</p> <p>Informatívne: Hlavná cesta, Priechod pre chodcov, označenie zastávky verejnej hromadnej dopravy – električky, autobusu, trolejbusu, Obytná zóna, Koniec obytnej zóny, Parkovisko.</p> <p>Priečne čiary: Priechod pre chodcov.</p> <p>Svetelné signály: Signál pre chodcov so znamením „Stoj“, Signál pre chodcov so znamením „Voľno“, Signály – zelená, oranžová, červená.</p>	a bicyklistov; všímajú si na ktorých miestach v obci, v meste a v jeho okolí sú umiestnené a prečo.
--	---	---

3.3. Praktické cvičenia

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Pomoc telesne postihnutým chodcom.	Chôdza po pravej strane chodníka, stretávanie sa chodcov, obchádzanie pomaly idúcich chodcov alebo prekážky, prechádzanie cez cestu neriadenú i riadenú svetelnou signalizáciou.	Žiak vie, že po chodníku sa chodí po pravej strane.

3.4. Taktika bezpečného správania a jednania pri chôdzi

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Ohľaduplné správanie sa voči ostatným chodcom a účastníkom cestnej premávky.	<p>Určenie a vyhľadanie najbezpečnejšej trasy na dosiahnutie nejakého cieľa v okolí školy alebo v meste.</p> <p>Nácvik „účasti v cestnej premávke“ len v sprievode dospelých alebo v skupinách.</p>	Žiak si vie určiť cieľ svojej cesty a zvoliť čo najbezpečnejšiu cestu k jeho dosiahnutiu.

3.5. Podmienky premávky na cestách

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Ohľaduplné správanie účastníkov cestnej premávky.	Druhy ciest: hlavná a vedľajšia, diaľnica, hustota premávky, dopravná "špička", špeciálne cesty a pásy určené chodcom.	Žiak dokáže rozlišovať hlavú cestu od vedľajšej.

3.6. Technické podmienky prevádzky dopravných prostriedkov

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Rovnocenné postavenie vozidiel v cestnej premávke.	Druhy vozidiel: motorové a nemotorové vozidlá, osobné a nákladné automobily, verejné dopravné prostriedky (autobus, električka, trolejbus), motocykle, bicykle, traktory a poľnohospodárske vozidlá, prívesy. Bezpečné správanie sa v dopravných prostriedkoch“, osobitne - používanie autosedačky a nastupovanie a vystupovanie (vrátane nácviu).	Žiaci poznajú dopravné prostriedky pohybujúce sa po pevnine, po vode, vo vzduchu.

2.ročník

8 hodín ročne (Prvouka 4h, Didaktické hry 1h, DDI 3 h)

3.1. Teoretické znalosti pravidiel cestnej premávky

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Morálna a právna zodpovednosť k ostatným účastníkom cestnej premávky. Citlivé správanie	Prechádzanie cez cestu - voľba miesta – priechod, podchod alebo nadchod; svetelné signály; vyznačený priechod pre chodcov, križovatky; nebezpečenstvo pohybu na parkovisku, dobrý výhľad na obe strany, neustále sledovanie oboch strán pri prechádzaní; riadenie cestnej premávky pokynmi; význam svetelných	Žiaci majú vedieť, že po chodníku pre chodcov sa nemá jazdiť na bicykli a je nutné zosadnúť

<p>k starým a chorým a invalidom.</p>	<p>signálov a pokynov policajtov; prednosť vozidiel s právom prednostnej jazdy (charakteristické zvukové a svetelné znamenia).</p> <p>Chôdza po ceste (v prípade, ak nie je popri ceste chodník) – pravidlá pohybu po ceste v prípade samotného chodca, resp. neorganizovanej skupiny (pri ľavom okraji proti smeru prichádzajúcich vozidiel, maximálne dvaja chodci vedľa seba), pravidlá pohybu pri presune skupiny v organizovanom tvare (pohyb po pravej strane vozovky), možné riziká pohybu na okraji cesty, neodkladné opustenie cesty v prípade nebezpečenstva sústavné sledovanie premávky, bezpečné oblečenie na ceste. Osobitný dôraz na nácvik prechádzania cez cestu pomedzi zaparkované vozidlá</p> <p>Cestovanie verejnými dopravnými prostriedkami – pravidlá správania: prednosť pri nastupovaní a vystupovaní, označené miesta pre invalidov, starých a chorých ľudí, dodržiavanie bezpečnosti počas jazdy.</p> <p>Pohyb na bicykli – pohyb po chodníku pre chodcov popri bicykli, pravidlá pohybu cyklistu na ceste (do 10 rokov len v sprievode osoby staršej ako 18 rokov, signály pri odbočovaní, držanie riadidiel, jazda jednotlivo).</p>	<p>z bicykla.</p> <p>Ovládajú kultivované a bezpečné správanie vo verejných dopravných prostriedkoch.</p>
---------------------------------------	---	---

3.2.Dopravné značky a zariadenia

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
<p>Správny partnerský vzťah medzi účastníkmi cestnej premávky.</p>	<p>Rozdelenie podľa významu</p> <p>Výstražné: Križovatka.</p> <p>Zákazové: Zákaz vjazdu všetkých vozidiel (v oboch smeroch), Zákaz vjazdu bicyklov.</p> <p>Príkazové: Daj prednosť v jazde! Cestička pre cyklistov, Cestička pre chodcov a cyklistov.</p> <p>Informatívne: Podchod alebo nadchod, Pešia zóna, Koniec pešej zóny, Priechod pre cyklistov, Koniec hlavnej cesty, Nemocnica.</p> <p>Dodatkové tabuľky: Tvar križovatky.</p>	<p>Aktívne ovládajú najfrekventovanejšie dopravné značky, podľa ktorých sa aj riadia.</p>

	Priečne čiary: Priechod pre cyklistov.	
--	--	--

3.3.Praktické cvičenia

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Pochopiť význam opatrného prechádzania cez cestu.	Chôdza po ľavom okraji cesty, po krajnici, predchádzanie. Prechádzanie vozovky v rôznych situáciách (nácvik základných úkonov, t. j. zastavenie, rozhliadnutie) a na rôznych miestach (i v miestach so zakrytým výhľadom).	Žiaci vedia správne prechádzať cez cestu.

3.4.Taktika bezpečného správania a jednania pri chôdzi

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Chápe význam prechodu pre chodcov ako najbezpečnejšieho miesta na prechod.	Vedieť zvoliť bezpečné miesto pre predchádzanie, odhadnúť rýchlosť a vzdialenosť prichádzajúceho vozidla, dodržiavať zásadu vždy pred vstupom na vozovku sa zastaviť, rozhliadnuť sa a dať na javo zámer prejsť cez cestu, vstup na vozovku až po zastavení vozidla.	Prechádzanie po prechode pre chodcov.

3.5.Podmienky premávky na cestách

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Chápe nebezpečenstvo označované dopravnými značkami.	Časti cesty (v meste - ulice): vozovka, krajnica, chodník, obrubník, nástupný ostrovček. Značenie nebezpečných miest dopravnými značkami.	Poznajú nebezpečné miesta na ceste.

3.6.Technické podmienky premávky vozidiel

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min.
---	--------------------------	---------------------------------------

premávky		štandard
Chápu význam dodržiavania stanovenej rýchlosti.	Rýchlosť jazdy - pomalá, rýchla. Čím ťažšie vozidlo, tým dlhšie trvá, kým zastaví.	Vedia aká je dovolená rýchlosť v meste a na cestách.

3.ročník

7 hodín ročne (Vlastiveda 3h, Didaktické hry 1h, DDI 3 h)

3.1. Teoretické znalosti pravidiel cestnej premávky

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
<p>Vedia sa správať pri preprave v MHD.</p> <p>Sú si vedomí toho, že na hry musia mať bezpečné miesta (ihriská, park).</p> <p>Uvedomujú si nebezpečenstvo hry pri železničnej trati.</p>	<p>Cestovanie hromadnou a individuálnou dopravou - cestujúci a spolujazdec, správanie pri čakaní, nastupovaní, jazde a vystupovaní, prechádzanie na nástupné ostrovčeky; správanie sa pri jazde individuálnou dopravou (automobilom), miesto pre spolujazdca mladšieho ako 12 rokov (vzadu), používanie detských autosedačiek, resp. zádržných systémov, otváranie okien, zákaz vyhadzovania predmetov.</p> <p>Bezpečné miesta pre hry - dodržiavanie bezpečnej vzdialenosti od vozovky pri hre , pohyb na vymedzených miestach, nebezpečné miesta pre chodcov a ich značenie, pohyb v obytnej zóne.</p> <p>Železničné prejazdy - správanie sa pri prechádzaní železničnej trate, význam svetelných a zvukových signálov, závozy, pohyb v blízkosti železničnej trate.</p> <p>Pohyb na bicykli, skateboarde, kolieskových korčuliach, atď. – podmienky pre jazdu na bicykli, skateboarde, kolieskových korčuliach, miesto a spôsob jazdy (jazda v obytnej zóne, rýchlosťou chôdze, držanie riadidiel, jazda jednotlivo, signály pri odbočovaní – prípade jazdy na bicykli), pohyb po chodníku pre chodcov popri bicykli, jazda po chodníku pre cyklistov (jazda vpravo), vyhýbanie sa chodcom a protiúdcim cyklistom.</p> <p>Základná bezpečnostná výbava na bicykli, skateboarde a korčuliach (prilba, chrániče, rukavice).</p> <p>Základné poznatky o správaní pri dopravnej nehode (privolanie pomoci).</p>	<p>Poznajú bezpečné miesta pre hry.</p> <p>Vedia privolať pomoc pri dopravnej nehode.</p>

3.2. Dopravné značky a zariadenia

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Chápu význam dodržiavania uvedených značiek.	<p>Rozdelenie podľa významu</p> <p>Výstražné: Pozor, priechod pre chodcov; Pozor, chodci; Pozor, cyklisti; Križovatka s vedľajšou cestou; Železničné priecestie bez závor.</p> <p>Zákazové: Zákaz vjazdu všetkých vozidiel.</p> <p>Príkazové: Stoj, daj prednosť v jazde! Daj prednosť v jazde električke!</p> <p>Informatívne: Jednosmerná premávka, Prvá pomoc, Telefón, Diaľnica, Cesta pre motorové vozidlá.</p> <p>Priečne a pozdĺžne čiary: Priečna súvislá čiara, Priečna súvislá čiara s nápisom STOP.</p> <p>Svetelné signály: Signál pre cyklistov so znamením „Stoj“ (červené svetlo), „Pozor“ (oranžové svetlo), „Voľno“ (zelené svetlo).</p>	Žiak pozná uvedené značky a rešpektuje ich.

3.3. Praktické cvičenia

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Pomoc starším a telesne znevýhodneným osobám.	Chôdza s bremenom, s vozíkom (do 60 cm šírky). Pozorovanie umiestnenia dopravných značiek v rôznych situáciách. Používanie zmyslových orgánov (oči, uši) v cestnej premávke.	Vedia sa pohybovať s malým vozíkom po ceste.

3.4. Taktika bezpečného správania a jednania pri chôdzi

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard

Uvedomovať si možné nebezpečenstvá v zdanlivo pokojnej ulici.	<p>Správne reagovať na znamenia, ktoré vodiči dávajú (trúbenie, smerové svetlá, brzdivé svetlá), vedieť predvídať zámer vodiča automobilu - poznať, kedy mieni odbočovať, kedy brzdí, zastavuje.</p> <p>Význam pestrých farieb v cestnej premávke, nosiť pestré oblečenie a doplnky, význam odraziek.</p>	Vedieť dať zreteľne prednosť vodičovi pri predchádzaní a naopak poznať, kedy mieni odbočovať.
---	---	---

3.5. Podmienky premávky na cestách

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Chápu riziká vyplývajúce z poveternostných vplyvov.	<p>Vplyv počasia na bezpečnosť chôdze: brzdenie, šmyk na vozovke suchej a mokrej, pokrytej blatom, listím, snehom, poľadovica, kaluž; zlá viditeľnosť za dažďa, za hmly, pri snežení, za svitania, za súmraku, v noci.</p> <p>Riešenie premávky v okolí školy, v obci - hlavná cesta, úseky vyhradené chodcom, zastávky miestnej dopravy osôb.</p>	Poznajú nebezpečenstvá pre chodcov v prípade poľadovice.

3.6. Technické podmienky premávky vozidiel

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Dokážu zdvorilo upozorniť ak vidia takéto nedostatky.	Význam a funkcia niektorých súčastí vozidiel (všeobecne): osvetlenie, smerové svetlá, brzdivé svetlá, spätné svetlá, "hmlovky" (funkčnosť, čistota, pravidelná kontrola), zaistenie viditeľnosti zo všetkých strán vozidla (spätné zrkadielka), zádržné systémy (samonavíjacie bezpečnostné pásy - povinnosť pripútať sa, detské sedačky, podušky), čistota skiel, voda v ostrekovači.	Vedia používať bezpečnostné pásy a autosedačky vo vozidlách.

4.ročník

5 hodín ročne (Didaktické hry 1h, DDI 4 h)

3.1. Teoretické znalosti pravidiel cestnej premávky

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
<p>Rešpektovanie zákazu vchádzania na železničné priecestie ak sú spustené závory, fungujú svetelné a zvukové znamenia.</p> <p>Vytvoriť pozitívne postoje k práci dopravnej polície a záchranej služby.</p>	<p>Základné podmienky a pravidlá pre samostatnú jazdu na bicykli v cestnej premávke - vek 10 rokov, bezpečné oblečenie počas jazdy na bicykli v cestnej premávke, potrebné schopnosti, znalosti a zručnosti, nesprávne a nebezpečné spôsoby jazdy miesta a úseky, kam je cyklistom vjazd zakázaný (označenie dopravnými značkami); jazda na bicykli v obytnej zóne (umožnenie prejazdu ostatným vozidlám); pohyb cyklistu po chodníku (chôdza vedľa bicykla), osvetlenie bicykla pri zníženej viditeľnosti, vjazd na vozovku, jazda pri pravom okraji vozovky, zastavenie, bezpečné vychádzanie z vozovky, obchádzanie prekážky, predchádzanie, vyhýbanie sa protiidúcim vozidlám, pravidlá prednosti v jazde pri odbočovaní, prispôsobenie rýchlosti jazdy podmienkam vozovky s jednosmernou premávkou, znamenie o zmene smeru jazdy .</p> <p>Križovatky – križovatka riadená svetelnou signalizáciou, policajtom, prípadne inou oprávnenou osobou, svetelné signály a pokyny policajta a ich význam, radenie pred križovatkou, pravidlá prednosti v jazde pri odbočovaní, fázy odbočovania.</p> <p>Železničné priecestie - jazda cez železničné priecestie, prípady zákazu vchádzania na železničné priecestie (spustené závory, svetelné a zvukové znamenia, zvuk vlaku), označenie dopravnými značkami, radenie pred prejazdom.</p> <p>Bezpečnosť v tuneli - bezpečnostné zariadenia v cestných tuneloch, zásady jazdy v tuneli, správanie sa v tuneli v prípade mimoriadnej situácie (zápcha v tuneli, porucha alebo nehoda v tuneli, požiar v tuneli a pod.).</p> <p>Dopravné nehody - základné povinnosti účastníka dopravnej nehody (privolanie polície a podľa potreby záchranej služby), nevyhnutná prvá pomoc.</p>	<p>Vedia bezpečne vychádzať z vozovky, a prechádzať križovatkami. Poznajú základné povinnosti účastníka dopravnej nehody vedia privolať políciu a podľa potreby záchrannú službu. Ovládajú poskytovanie nevyhnutnej prvej pomoci.</p>

3.2. Dopravné značky a zariadenia

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard

<p>Dodržiavania základných pravidiel na chodníkoch, cestných komunikáciách z pohľadu chodca.</p>	<p>Rozdelenie podľa významu</p> <p>Výstražné: Výstražný kríž pre železničné priecestie (jednokolaťajové, viackolaťajové); Návesná tabuľa (pred železničným priecestím).</p> <p>Zákazové: Zákaz odbočovania vpravo, Zákaz odbočovania vľavo, Zákaz predchádzania, Koniec zákazu predchádzania, Zákaz státi, Zákaz zastavenia.</p> <p>Príkazové: Príkázaný smer jazdy.</p> <p>Informatívne: Slepá ulica, Tunel, Hranica kraja, Zvýšenie počtu jazdných pruhov.</p> <p>Dodatkové tabuľky: Počet, Vzdialenosť.</p> <p>Šípky: Cyklistická smerová šípka, Smerové šípky, Predbežné šípky.</p> <p>Svetelné signály: Signál žltého svetla v tvare chodca, Signál pre opustenie križovatky, Signál pre zakázaný vjazd vozidiel do jazdného pruhu.</p>	<p>Vedia vysvetliť rozdiel medzi Výstražnými, Zákazovými, Príkazovými a Informatívnymi dopravnými značkami.</p>
--	--	---

3.3. Praktické cvičenia

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
<p>Žiak si uvedomuje ktoré jeho činnosti pri jazde na bicykli, môžu ohrozovať alebo obmedzovať iných chodcov.</p> <p>Uvedomujú si, že technický stav dopravného prostriedku a výstroj sú jedným z podmienok bezpečnosti pri cestnej premávke.</p>	<p>Technika jazdy - nasadenie a rozbiehanie, priama jazda, zastavenie a zosadnutie z bicykla, jazda v oblúku, riadenie jednou rukou (ohliadnutie), pomalá jazda (držanie rovnováhy), predvedenie jednoduchej jazdy zručnosti.</p> <p>Vychádzanie od okraja vozovky (resp. vjazd na vozovku), jazda pri pravom okraji vozovky, zastavenie, obchádzanie, obchádzanie prekážky, predchádzanie.</p> <p>Odbočovanie vpravo, odbočovanie vľavo, radenie pred križovatkou s vyznačenými jazdnými pruhmi i bez nich.</p> <p>Prechádzanie križovatiek, okamžité riešenia jednoduchých situácií (2 - 3 aktéri), jazda križovatkou priamo, odbočovanie; prechádzanie</p>	<p>Ovládajú odbočovanie vpravo, odbočovanie vľavo, radenie pred križovatkou s vyznačenými jazdnými pruhmi i bez nich.</p>

	<p>križovatiek s riadenou premávkou.</p> <p>Nácvik znamenia rukou pri odbočovaní - osobitne nácvik pri odbočovaní vľavo.</p> <p>Nácvik radenia motorových vozidiel a bicyklov na križovatke v simulovaných podmienkach.</p> <p>„Slepý uhol“ vodičov najmä veľkých motorových vozidiel</p> <p>Nácvik jazdy za zníženej viditeľnosti- význam oblečenia a osvetlenia.</p> <p>Simulácia dopravnej nehody - opatrenia na mieste nehody, zistenie príčiny nehody a vinníka, poskytnutie prvej pomoci.</p> <p>Pozorovanie situácií v cestnej premávke - správanie a jednanie vodičov (i cyklistov) z hľadiska dodržovania pravidiel cestnej premávky: na križovatkách, pri odbočovaní, pri "dávaní prednosti" chodcom, pri vchádzaní do premávky, pri zastavovaní; rešpektovanie dopravných značiek.</p>	
--	---	--

3.4. Taktika bezpečného správania a jednania pri chôdzi a jazde v cestnej premávke

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
<p>Chápať možný vznik nebezpečenstva v rôznych situáciách (vždy očakávať, že zo zákruty v protismere vyjde rozmerné vozidlo, že protiidúci vodič vojde do ľavej polovice vozovky, že vodič nebude rešpektovať pravidlá o prednosti v jazde možno len preto, že "malého"</p>	<p>Vedieť rozpoznávať, chápať a využívať základné prvky zreteľnej jazdy (hlavne pri odbočovaní, vyhýbaní sa prekážkam, vychádzania, prejazdu križovatkami), t. j. včasné danie znamenia pažou, včasné a zreteľné danie prednosti v jazde a naopak z charakteru a zjavných znamení druhých vodičov usudzovať zámer či úmysel ich ďalšej jazdy (smerové svetlá, brzdoé svetlá, spomalenie, zrýchlenie).</p> <p>Prispôsobovať jazdu podmienkam: stavu a typu bicykla, stavu vozovky a charakteru cesty, počasia, dennej dobe, hustote premávky atď.</p> <p>Používať pri jazdách na bicykli správny odev (nesmie prekážať, pestré sfarbenie) a prilbu. Pokiaľ možno voliť cestu a trasy jazdy menej frekventovanými úsekmi obce a okolia obce.</p>	<p>Vedia prispôsobovať svoju jazdu podmienkam: stavu a typu bicykla, stavu vozovky a charakteru cesty, počasia, dennej dobe, hustote premávky.</p> <p>Pozná nebezpečné a neprehľadné miesta a úseky pre cyklistov v obci a v jej okolí: zákruty, vrchoľy stúpania, hustá</p>

cyklistu nevidí a pod.).		premávka vozidiel alebo chodcov, vyznačené prechody, železničné prejazdy bez zabezpečovacích zariadení a i.
--------------------------	--	---

3.5. Podmienky premávky na cestách

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Žiak vie prispôbiť svoju jazdu povrchu cesty.	Druhy povrchu cesty - asfaltový, betónový, dlažobné kocky, štrk a i. Vplyv počasia na bezpečnosť jazdy - jazda za zníženej viditeľnosti, stav vozovky (blato, kaluž, spadnuté lístie, piesok, na začiatku dažďa - možnosť šmyku, opatrné brzdenie).	Vplyv dažďa, snehu a poľadovice na bezpečnosť jazdy.

3.6. Technické podmienky premávky vozidiel

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Žiak chápe a kladne hodnotí význam dobrého technického stavu bicykla na bezpečnosť jazdy.	Bicykel - povinné vybavenie bicykla (dve brzdy, zvonček, uzatvorené kolesové matice, ak nie sú krídlové, zátky alebo rukoväte na kormidle, osvetlenie - predný biely svetlomet, koncové červené svetlo, zdroj elektrického prúdu), odrazky - predná biela, zadná červená, oranžové (na kolesách a na pedáloch). Základná pravidelná údržba - čistota skiel osvetlenia a odraziak, funkčnosť všetkých častí povinného vybavenia, odstránenie nečistôt zo vzorky pneumatík a ich správne nahustenie, utiahnutie skrutiek a matiek, mazanie, mazacie miesta.	Pozná povinné vybavenie bicykla.

2. stupeň základnej školy

5. ročník

11 hodín ročne (Technická výchova 3 h, DDI 4h – len prvý polrok, Účelové cvičenia 2h,
Telesná výchova – cvičenia v prírode 2h)

3.1. Teoretické znalosti pravidiel cestnej premávky

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Vie sa chovať primerane a ohľaduplne.	Základné ustanovenia o povinnostiach účastníkov cestnej premávky: chodcov, vodičov (spolujazdcov, prepravovaných osôb), a ich spôsobilosti v zmysle zákonnej normy -, dodržiavať dopravné značky, počúvať pokyny a výzvy policajtov. Poslanie, činnosť a kompetencie dopravnej polície.	Neohrozuje bezpečnosť a plynulosť cestnej premávky.

3.2. Dopravné značky a zariadenia

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Žiak chápe zmysel dodržiavania dopravných značiek.	Nebezpečné stúpanie, Nebezpečné klesanie, Najvyššia dovolená rýchlosť, Koniec najvyššej dovolenej rýchlosti.	Dodržiava pokyny dopravných značiek.

3.3. Praktický výcvik

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Vie zväžiť svoje možnosti a schopnosti na bezpečné zvládnutie terénu.	Technika jazdy na bicykli v sťažených podmienkach, v teréne (prudké klesanie a stúpanie), jazda vodou, v blate, v piesku, prechádzanie náročnejšou jazdou zručnosti na bicykli (ako disciplíny celoštátnej dopravnej súťaže Na bicykli bezpečne).	Len pre mimoriadne nadaných a talentovaných žiakov, ktorí majú na takúto jazdu aj vhodné bicykle.

3.4. Taktika bezpečného správania a jednania pri chôdzi a jazde v cestnej premávke

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Pri plánovaní zvažuje aj možnosti svojich spolujazdcov.	Vedieť plánovať trasy ciest a výletov z hľadiska bezpečnosti a plynulosti (hustota premávky, druh cesty, charakter cesty, vzdialenosť, čas).	Žiak si dokáže naplánovať jednoduchý výlet do okolia.

3.5. Podmienky premávky na cestách

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Morálna a právna zodpovednosť k ostatným účastníkom cestnej premávky.	Druhy pozemných komunikácií podľa určenia: diaľnice, cesty, miestne komunikácie, účelové komunikácie, sieť diaľnic a ciest pre motorové vozidlá, medzinárodné cesty.	Žiak vie určiť podľa automapy druh pozemnej komunikácie.

3.6. Technické podmienky premávky vozidiel

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Správny partnerský vzťah medzi účastníkmi cestnej premávky.	Údržba bicykla - jednoduché opravy, správne nastavenie výšky a sklonu sedla a riadidiel, napnutie reťaze, demontáž a montáž kolesa, oprava vzdušnice.	Žiak vie identifikovať najjednoduchšie závady na bicykli.

6. ročník

7 hodín ročne (Technická výchova 3 h, Účelové cvičenia 2h, Telesná výchova – cvičenia v prírode 2h)

3.1. Teoretické znalosti pravidiel cestnej premávky

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
--	--------------------------	--

Ohľaduplné správanie sa voči ostatným účastníkom cestnej premávky.	Jazda v jazdných pruhoch - cyklista vždy v pravom jazdnom pruhu (výnimka pri odbočovaní, obchádzaní, predchádzaní, vychádzaní z cesty).	Žiak ovláda jazdu v jazdných pruhoch.
--	---	---------------------------------------

3.2. Dopravné značky a zariadenia

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Žiak je pripravený rešpektovať vybrané dopravné značky	Zákaz zastavenia, Zákaz státi, Koniec viac zákazov, Najnižšia dovolená rýchlosť, Koniec najnižšej dovolenej rýchlosti.	Žiak pozná uvedené značky.

3.3. Praktický výcvik

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Morálna a právna zodpovednosť k ostatným účastníkom cestnej premávky.	Spôsob dopravy napr. pri obmedzení dopravy na komunikácii, dočasné semafore, riadenie dopravy, prejazd tunelom, činnosť pri požiari alebo nehode.	Žiak pozná dočasné spôsoby obmedzenia premávky.

3.4. Taktika bezpečného správania a jednania pri chôdzi a jazde v cestnej premávke

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Je si vedomý, že plynulosť a bezpečnosť premávky je závislá na ľudskom faktore.	Psychologické aspekty bezpečnej jazdy. Vnímanie, pozornosť, predvídanie, rozhodovanie, reagovanie, vlastnosti vodiča, vekové zvláštnosti, emócie, bdelosť, vplyv alkoholu a drog. Rozlíšenie kooperatívneho a „súťaživého“ spôsobu jazdy, identifikácia agresívnych prvkov dopravného správania.	Žiak je oboznámený so psychologickými aspektmi jazdy.

3.5. Podmienky premávky na cestách

Hodnoty a postoje	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne
-------------------	--------------------------	-----------

žiaka ako účastníka cestnej premávky		požiadavky Výstupný min. štandard
Poznať a rešpektovať tieto obmedzenia.	Prostriedky na zabránenie nehôd (konštrukcia priechodov, komunikácie pre nevidiacich, povrchové úpravy komunikácií a bezpečnostné zariadenia, okružné križovatky.	Pozná prostriedky na zabránenie nehôd na komunikáciách.

3.6. Technické podmienky premávky vozidiel

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Uvedomujú si si rovnocennosti postavenia vozidiel v cestnej premávke.	Druhy vozidiel - motocykle, osobné automobily, autobusy, nákladné automobily, špeciálne automobily, ťahače, traktory, bicykle, odťahové vozidlá, motorový vozík pre invalidov a iné; továrenské značky vozidiel používaných v Slovenskej republike.	Pozná základné druhy vozidiel.

7. ročník

4 hodín ročne (Účelové cvičenia 2h, Telesná výchova – cvičenia v prírode 2h)

3.1. Teoretické znalosti pravidiel cestnej premávky

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Zodpovednosť a spôsobilosť a rešpektovania vybraných dopravných značiek.	Jazda v zvláštnych prípadoch - pozdĺž nástupného ostrovčeka, prechádzanie električkových koľají, prednosť mestského autobusu pri vychádzaní zo zastávky, zastavenie za električkou stojacou na zastávke bez nástupného ostrovčeka.	Žiak je oboznámený s jazdou vo zvláštnych prípadoch.

3.2. Dopravné značky a zariadenia

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
--	--------------------------	--

Spolieha a využíva informácie z týchto značiek.	Dopravné značky, informujúce o rôznych objektoch a zariadeniach, ktoré môžu mať pre účastníkov cestnej premávky význam (napr. Parkovisko, Opravovňa, Občerstvenie, Stanovisko polície a L), smerové tabule slúžiace k orientácii účastníkov cestnej premávky, číselné označenie ciest.	Žiak vie uviesť príklady informatívnych značiek.
---	--	--

3.3. Praktický výcvik

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Morálna a právna zodpovednosť k ostatným účastníkom cestnej premávky.	Prechádzanie križovatiek a riešenie zložitejších situácií.	Žiak vie samostatne riešiť situáciu na jednoduchých križovatkách.

3.4. Taktika bezpečného správania a jednania pri chôdzi a jazde v cestnej premávke

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Uvedomiť si potrebu rešpektovania fyzikálnych zákonitostí pôsobiacich v doprave.	Základné fyzikálne zákonitosti pôsobiace počas jazdy - príľnavosť, odstredivá sila, zotrvačnosť, rýchlosť, trenie, tlak, zaťaženie; bezpečná vzdialenosť.	Žiak je oboznámený so základnými fyzikálnymi zákonitosťami pôsobiacimi počas jazdy.

3.5. Podmienky premávky na cestách

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Ohľaduplné správanie sa voči ostatným chodcom a účastníkom cestnej premávky.	Miesta častého výskytu dopravných nehôd v obci, v okrese; opatrenia zvyšujúce bezpečnosť a plynulosť cestnej premávky - oddeľovanie premávky jednotlivých druhov účastníkov cestnej premávky.	Žiak pozná miesta častého výskytu nehôd v obci.

3.6. Technické podmienky premávky vozidiel

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Uvedomuje si význam katalyzátora pre ochranu životného prostredia a podporuje udržiavanie a vylepšovanie prostredia.	<p>Význam cestnej dopravy, jej postavenie v porovnaní s inými druhmi dopravy (železničná, letecká, vodná). Negatívne dopady cestnej dopravy (dopravné nehody, vplyv na životné prostredie) a možné opatrenia na ich elimináciu</p> <p>Druhy pohonných hmôt, spotreba, význam katalyzátora pre životné prostredie; miesta, kde dochádza k zvýšeným emisiám (oxid uhoľnatý, oxidy dusíku, nespálené uhl'ovodíky, oxidy síry, oxid uhličitý, zlúčeniny olova).</p>	Pozná základné pohonné hmoty v používané v cestnej doprave a chápe význam katalyzátora pre životné prostredie.

8. ročník

6 hodín ročne (Technická výchova 2 h, Účelové cvičenia 2h, Telesná výchova – cvičenia v prírode 2h)

3.1. Teoretické znalosti pravidiel cestnej premávky

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Správny partnerský vzťah medzi účastníkmi cestnej premávky.	Prispôsobenie rýchlosti jazdy - svojím schopnostiam, vlastnostiam bicykla, poveternostným podmienkam a ďalším okolnostiam (charakter a stav cesty, vozovky);; maximálne rýchlostné limity pre osobné automobily v obci, mimo a na diaľniciach a cestách pre motorové vozidlá .	Pozná maximálne rýchlostné limity pre osobné automobily v obci, mimo a na diaľniciach a cestách pre motorové vozidlá.

3.2. Dopravné značky a zariadenia

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Vážiť si	Základné parametre umiestňovania dopravných značiek: výstražné, mimo obec pred	Žiak vie kde sa

a rešpektovať vybrané dopravné značky.	miestom alebo úsekom, ku ktorému sa vzťahujú.	umiestňujú dopravné značky.
--	---	-----------------------------

3.3. Praktický výcvik

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Ohľaduplné správanie sa voči ostatným spolujazdcom.	Jazda v skupine - dodržovanie bezpečnej vzdialenosti medzi cyklistami, odbočovanie, obchádzanie, predchádzanie, prechádzanie križovatiek, zmeny rýchlosti za jazdy.	Žiak ovláda jazdu v skupine na bicykli.

3.4. Taktika bezpečného správania a jednania pri chôdzi a jazde v cestnej premávke

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Je ochotný bez vyzvania pomáhať aj ostatným účastníkom cestnej premávky v núdzových situáciách.	Hodnotenie správania a jednania účastníkov cestnej premávky a rozoznávajúce chybujúcich - zámerne nerešpektujúcich pravidiel, nedodržiavajúcich pravidiel z neznalosti alebo z iných príčin (únava, stres, neistota, váhavosť, rozptýlenie pozornosti a pod.).	Žiak vie kriticky hodnotiť svoje správanie a tiež aj správanie iných účastníkov cestnej premávky.

3.5. Podmienky premávky na cestách

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Vážiť si a rešpektovať vybrané dopravné značky.	Mimoúrovňové kríženia, objazdové trasy vedúce mimo centra, mimo obce, svetelná signalizácia.	Pozná spôsob prejazdu takýchto miest v mieste svojho bydliska.

3.6. Technické podmienky premávky vozidiel

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
--	--------------------------	--

Žiak podľa svojich schopností a možností prispieva k zníženiu znečisťovania životného prostredia.	Škodlivé vplyvy automobilovej dopravy na životné prostredie - hluk, otrasy a vibrácie, znečistenie vody, používanie autokozmetických a iných prípravkov, solenie komunikácii a i.	Pozná škodlivý vplyv automobilovej dopravy na životné prostredie.
---	---	---

9.ročník

7 hodín ročne (Technická výchova 3 h, Účelové cvičenia 2h, Telesná výchova – cvičenia v prírode 2h)

3.1. Teoretické znalosti pravidiel cestnej premávky

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Vážiť si a rešpektovať vybrané dopravné značky.	Pravidlá pre zastavenie a státie - kde je zakázané; uzamknutie bicykla pri jeho opustení. Osvetlenie vozidiel- znížená viditeľnosť.	Žiak pozná pravidlá pre zastavenie a státie.

3.2. Dopravné značky a zariadenia

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Vážiť si a rešpektovať vybrané dopravné značky.	Zákazové a príkazové, informatívne.	Žiak chápe význam týchto značiek pre bezpečnosť cestnej premávky.

3.3. Praktický výcvik

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard

Kriticky hodnotí svoje správanie.	Sledovanie cestnej premávky - hodnotenie rešpektovania a nedodržiavania pravidiel cestnej premávky jeho účastníkmi, ohľaduplného a agresívneho správania.	Žiak vie hodnotiť svoje, ale aj správanie iných účastníkov cestnej premávky.
-----------------------------------	---	--

3.4. Taktika bezpečného správania a jednanie pri chôdzi a jazde v cestnej premávke

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Ohľaduplné správanie sa voči ostatným chodcom a účastníkom cestnej premávky.	Dopravné nehody a príčiny ich vzniku. ¹ Význam motoristických organizácií.	Žiak pozná základné príčiny vzniku dopravných nehôd.

3.5. Podmienky premávky na cestách

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Poznať a rešpektovať vybrané dopravné značky	Mimoúrovňové kríženia, objazdové trasy vedúce mimo centra, mimo obce, svetelná signalizácia.	Pozná spôsob prejazdu takýchto miest v najbližšom okolí mesta.

3.6. Technické podmienky premávky vozidiel

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Sám dodržiava a iných slušným spôsobom upozorňuje na nebezpečenstvo jazdy bez zapnutých bezpečnostných	Zariadenie automobilov k zvýšeniu bezpečnosti - bezpečnostné pásy na všetkých sedadlách, nafukovacie bezpečnostné vaky, predný a zadný nárazník, bočné zosilnenie a pod. Bezpečnostné zariadenia motorových vozidiel vrátane elektronických (brzdy, nárazníky, konštrukcia karosérie – tuhosť a deformačné zóny,	Žiak chápe význam bezpečnostných zariadení automobilu.

¹ <http://www.mladyzachranar.sk/Default.aspx?CatID=372>

pásov.	zrkadlá, osvetlenie, sedadlá, pásy, airbag, ABS, ESP apod.). Informácia o nárazových testoch, porovnanie pasívnej bezpečnosti bezpečných a menej bezpečných áut	
--------	---	--

4. Realizácia procesu vzdelávania na základnej škole

4.1. Organizačné formy a metódy vyučovania

Z hľadiska riadenia vyučovania a uplatňovania vyučovacích metód odporúčame používať nové hravé a zážitkové spôsoby práce so žiakmi. V nižších ročníkoch napr. využívať prácu s omaľovánkami, hry zamerané na skvalitnenie prijímania a rozlišovania zmyslových vnemov, tvorbu dopravných kalendárov - Bezpečný rok na ceste, dopravných novín, trojrozmerných objektov "Urob si svoje okolie bezpečnejšie ... ", nácvik dopravných pesničiek, hranie scénok, divadelných predstavení s dopravnou problematikou pre rodičov.

Mimoriadne dôležitú úlohu má nácvik vhodného a bezpečného dopravného správania v simulovaných i reálnych dopravných situáciách.

V o vyšších ročníkoch na 2. stupni pri získavaní teoretických poznatkov odporúčame rozvíjať tvorivosť žiakov tým, že v tímoch budú pracovať na projektoch zameraných na bezpečnosť cestnej premávky a výsledky budú prezentovať pred spolužiakmi, prípadne aj v médiách. Pri praktickom výcviku by učitelia mali nechať priestor samotným žiakom na pozorovanie správania a konania svojich spolužiakov, odôvodňovanie svojho hodnotenia. Len tak si zosobnia návyky bezpečného správania. V tomto veku je potrebné žiakov upozorniť aj na trestno-právnu zodpovednosť.

Veľmi dôležitá je aj problematika vlastného usmerňovania procesov správania sa žiaka. Otázky auto regulácie správania sú tesne späté s problémom výchovy a vzdelávania, s problémom prevzatia a zvnútornenia morálnych a iných svojich cieľov i hodnôt a noriem spoločnosti. Auto regulácia je základom disciplíny a prevencie zlyhania. Ide o sebariadenie, sebausmerňovanie nielen správania, ale aj myslenia a cítenia či prežívania. V tejto súvislosti je dôležité využívať vo vyučovaní dopravnej výchovy metódy auto regulácie a sebariadenia.

Vo vyučovaní dopravnej výchovy by sa mali vo väčšej miere využívať informačné a komunikačné technológie. Využitie digitálnych programov vo výučbe má svoje miesto, pretože žiak aktívne prijíma nové informácie tým, že musí riešiť rôzne zložité situácie a navyše hravým spôsobom sa u neho rozvíja digitálna gramotnosť.

Dôležitou súčasťou dopravnej výchovy žiakov základných škôl je osvojenie si poznatkov, ale aj nadobudnutie zručností a návykov súvisiacich s poskytovaním prvej

pomoci zraneným osobám pri dopravnej nehode.

Ďalšou veľmi dôležitou súčasťou dopravnej výchovy je príprava žiakov k skutočnosti, že „na ceste nie sú sami“ – čo vedie k potrebe kooperácie medzi účastníkmi cestnej premávky a k potrebe dokázať predvídať správanie iných účastníkov vrátane ich chýb.

Tieto zručnosti môžu žiaci nadobudnúť prostredníctvom DH v 1. - 4. ročníku základných škôl a ÚC v 5. - 9. ročníku základných škôl v rámci činností Ochrana človeka a prírody. Postupným oživovaním činnosti DDI sa vytvoria podmienky na osvojenie si vedomostí a získanie potrebných zručností v oblasti poskytovania prvej pomoci aj v rámci praktického výcviku na DDI, na ktorých by mali pôsobiť aj pracovníci Slovenského červeného kríža (ďalej len "SČK") - metodici v poskytovaní prvej pomoci.

Dopravná výchovy v platných učebných osnovách pre 1. stupeň ZŠ doteraz nachádza v učebných osnovách vydaných Ministerstvom školstva Slovenskej republiky dňa 18. mája 1995 pod číslom 157/95-211, učebných osnovách slovenského jazyka a literatúry pre 1. stupeň ZŠ schválených pod číslom 164/1997-151 s platnosťou od 1. septembra 1997, učebných osnovách vlastivedy pre 1. stupeň ZŠ schválených pod číslom 5388/97-151 s platnosťou od 1. septembra 1998 a v súčasnosti platných učebniciach, prípadne v pracovných zošitoch (ide o prvouku) niektorých predmetov na 1. stupni ZŠ. Na 2. stupni základnej školy je dopravná výchova obsiahnutá v učebných osnovách: Technickej výchovy pre 5. až 9. ročník základnej školy ktoré schválilo MŠ SR dňa 3. apríla 1997, rozhodnutím číslo 1640/97 – 151 s platnosťou od 1. septembra 1997, Ochrana človeka a prírody v 1.-9. ročníku základných škôl, schválilo Ministerstvo školstva Slovenskej republiky dňa 21.1.2002, číslo 85/2002-41 s platnosťou od 1.2.2002, Telesnej výchovy pre 5. až 9. ročník základnej školy Schválilo Ministerstvo školstva Slovenskej republiky dňa 3. apríla 1997 rozhodnutím číslo 1640/97 – 151 s platnosťou od 1. septembra 1997, Občianskej výchovy Schválilo Ministerstvo školstva Slovenskej republiky dňa 3. apríla 1997 rozhodnutím číslo 1640/97 – 151 s platnosťou od 1. septembra 1997. **Obsah častí zameraných na dopravnú výchovu sa ruší a nahrádza týmito učebnými osnovami.** Vyučovanie podľa nových učebných osnov sa uskutočňuje v rámci pôvodne stanovených predmetov alebo na 1. stupni alebo podľa uváženia vyučujúceho v danom ročníku aj v iných predmetoch. Pretože učivo sa nerealizuje samostatným predmetom, je potrebné, aby riaditeľ školy zabezpečením a usmernením učiva na podmienky školy poveril svojho zástupcu alebo vybraného učiteľa - koordinátora

dopravnej výchovy².. Osobitnú pozornosť je treba venovať príprave a rozširovaniu materiálového zabezpečenia výučby, ktoré vzhľadom na prevažujúci praktický charakter výučby bezprostredne ovplyvňuje kvalitu plnenia cieľov.

4.2. Hodnotenie vzdelávania

Učivo Dopravnej výchovy má niekoľko špecifík a odlišností od ostatných vyučovacích predmetov v základnej škole. Základným znakom učiva je, že hoci nemá vyučovací predmet, učivo je pre žiakov povinné. Používané metódy rešpektujú bežné didaktické postupy, žiada sa však uplatňovať menej verbálne a viac názorné metódy, cvičenia a kontroly. Dôležitú funkciu plnia aktivizujúce a motivačné hodnotenia, samostatné alebo skupinové činnosti.

² Koordinátor dopravnej výchovy je učiteľ, ktorého v zmysle Konceptie vyučovania dopravnej výchovy na základných školách v Slovenskej republike. MŠ SR december 2006 číslo: CD-2006-15332/36225-1:091 určí riaditeľ školy na koordináciu vyučovania dopravnej výchovy v rámci školy a tiež aj na zabezpečenie spolupráce školy s mimoškolskými organizáciami.

Použité zdroje:

1. Koncepcia vyučovania dopravnej výchovy na základných školách v Slovenskej republike. MŠ SR december 2006 číslo: CD-2006-15332/36225-1:091 PaedDr. Ján Palkovič
2. Tematický plán dopravnej výchovy žiakov základných škôl na detských dopravných ihriskách, autor PaedDr. Ján Ladányi, ŠPÚ Bratislava, schválené MŠ SR 5. apríla 2006.
3. <http://www.mladyzachranar.sk/Default.aspx>